

שיאריהת ישראל

דברי תורה וסיפורים מרבנינו

הרה"ק רבי ישראל דוב בער מזוילעדניק וצוק"ל

יד"ל ע"י מוסדות 'שארית ישראל' וזוילעדניק בעיר קאראסטין אוקריינא

אור הגאולה

ליקוטים מרבני רבינו בעניני הגאולה השלמה

להבין ההבדל שבין גלות מצרים לשעבוד מלכויות על פי הסוד, הנה ידוע (פע"ח חג המצות פ"א) שגלות מצרים היה הדעת בגלות, שלא היה התפשטות כדעת בעולם, וביציאת מצרים היה התגלות הדעת, וגם עתה נוהג הענין, שיש אנשים כאלו שאצלם הדעת בגלות, והמדות אינם בגלות, הגם שכשהדעת בגלות ממילא גם המדות בגלות כידוע, מכל מקום לפי שכלו ולפי מיעוט ידיעתו עובר ה' בכל כוחו, ואינו חכמתו מרובה ממעשיו. ולהבין ענין שעבוד מלכויות צריך להקדים מה דאיתא בתיקונים (תיקון י"ט מב.), והובא בראשית חכמה (פתיחה לשער היראה אות ד), על פסוק (קהלת יב ג') 'סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור, כי זה כל האדם', שיש אדם דעשה ויש אדם דיצירה ויש אדם דבריאה, ואפי' אדם דאצילות כולם יראים ממנו כ"ה ועושים מצוותיו וכו', נמצא שמי שעובר את ה' בכל כח שכלו ובמדותיו ג"כ, מ"מ צריך להמשיך הכל בכחינת עובדא דווקא וכו', וזהו שיעבוד מלכויות בקדושה.

(עמוד קמב)

אור הפרשה

דברי תורה מרבנינו בתוספת ביאור בסוגריים מדובעות

'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר, זה הדבר אשר ציוה ה'' (במדבר ל"ב)

[וכרש"י: משה נתנבא ב'כה', והנביאים התנבא ב'כה', מוסיף עליהם משה שהתנבא בלשון 'זה'], החילוק שבין דברי תורה לדברי קבלה, הלוא גם דברי קבלה נאמרו למשה מסיני [ראה ברכות ה.], אך הפירוש הוא, דברי תורה ניתנו באתגליא משה, וזהו 'תורה מגילה ניתנה' (גיטין ס.), מלשון התגלות, ותורה חתומה ניתנה קאי על דברי נביאים, שבאמת הראו למשה כל דברי נביאים וכל התורה שבעל פה, ואף מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, אך שהוא בהעלם, ומשה בעצמו לא רצה לגלות הכל כדי שיניח מקום להתגדר בו, וזהו שיש פרשה סתומה, שהיא סתומה גם אצל משה, וזהו כל הנביאים התנבאו ב'כה אמר', היינו שהכל נכלל בתורה, וזהו 'כה אמר', שנאמר מכבר, רק שנתגלה על ידם.

(עמוד נט)

זמני כניסת ויציאת השבת

קאראסטין	אנטוורפן	לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	
8:56	8:52	8:57	8:08	7:26	7:11	כניסת השבת
10:22	10:00	10:21	9:16	8:30	8:28	יציאת השבת
10:26	10:23	10:25	9:38	9:00	9:03	רבינו תם

אור ההלכה

פסקי הלכה קצרים בהלכות שבת

ממחק

אסור להשחזי את הסכין בשבת, לפי שדומה לממחק.

אסור לשחק בסוגי פלסטלינה משום איסור ממרח כשמשווה את החומר ומחליקו.

אסור למרוח את הידיים בוזלין וכדו' משום איסור ממרח, אבל מותר לסוך את הידיים או את הגוף בשמן נוזלי, והיינו רק במקום שרגילים לסוך כן אבל שלא לצורך רפואה.

מותר להחליק את האוכל בשבת, ואין בזה משום איסור ממחק הואיל ואפשר לאוכלו בלא זה, מ"מ המחמיר תבוא עליו ברכה.

מותר למרוח חמאה על הלחם ללא שום פקפוק.

פסקי ההלכות אינם אלא לעורר את לב המעיין

אור העבודה

פנינים מרכיניו בעניני דרכי עבודת ה'

וזהו מאמר רבותינו ז"ל (ברכות ה.) 'לעולם יכנוס אדם שיעור ב' פתחים ואח"כ יתפלל', שענין הפתח הוא כמו שכתוב (בראשית ד ז) 'לפתח הטאת רובין', דהיינו קודם כל פתיחה בקדושה בתורה או בתפילה ובכל דבר קדושה, אזי נתעורר עליו הקטרוגים הנ"ל 'הללו עובדי ע"ז וכו', אזי צריך לעורר עליו רחמים רבים ממקור הרחמים, בחינת 'פתחו לי כחודו של מחט' וכו', שיעשה בשרו חידודין חידודין מגודל הצער והרחמנות שעליו, בהרגשה גדולה ובמרירות עצומה על גודל פגמו, אזי 'ואני אפתח' וכו', שזהו ענין ובחינת ב' פתחים הנ"ל.

וזהו מאמר רבותינו ז"ל (ברכות ל:) 'אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו', היינו שכאזי חז"ל לבאר ענין התפילה, שאחרי המרירות העצומה אזי יפתח לו שערי הרחמים רבים, ויבוא לבחינת תענוג גדול להתענג על ה', ונקרא זה הבחינה 'המלך שואל בשלומו', עכ"ז לא יחוש לכל זה, ואל יפנה מזה לקבל לעצמו מזה איזה הרגשה, רק שיעסוק בפילה ורחמים ותחנונים לפני המקום ב"ה.

(עמוד קפב)

יומא דהילולא

יום שבת קודש כ"ז תמוז – הרה"ק ר' סיני מזימיגראד בהרה"ק ר' ברוך מגארליץ זצ"ל

יום ב' כ"ח תמוז – הרה"ק ר' אלעזר בהרה"ק ר' אלימלך מליז'ענסק זצ"ל

הרה"ק ר' משה ב"ר צבי הירש מאוהעל ישמה משה זצ"ל

הרה"ק ר' ישעי' משולם זושא מטשרנוביל בהרה"ק ר' אהרן זצ"ל

יום ג' כ"ט תמוז – רבינו שלמה יצחקי ב"ר יצחק רשי" זצ"ל

יום ד' א' אב – אהרן הכהן בן עמרם

הרה"ק ר' אהרן בהרה"ק ר' חיים מצאנז זצ"ל

הרה"ק ר' שלמה בהרה"ק ר' בן ציון מבאבוב זצ"ל

יום ו' ג' אב – הרה"ק ר' שמשון מאסטרופולי ב"ר פסח זצ"ל

אור הצדיקים

א מעשה פאר מלכה מלכה

מאז עזב אותו. ואולם בהגיעו לביתו של ר' ברוך, לא מצאו. הוא ניגש לבית המזיגה, שם שאל אודותיו, אז שמע כי ר' ברוך כבר עיז ועידינים איננו מתגורר כאן. "הוא ירד מנכסיו ונעשה לעני המחזור על הפתחים", אמר החוכר החדש לדוכס, "וכיון שכמה שנים לא היה בידו לשלם דמי חכירה לאדון, נלקח ממנו הפונדק, ואני חכרתי אותו. בתקופה האחרונה עבר לגור בעיר הסמוכה טרנוב".

חיש מהר נסע הדוכס הצעיר לעיר טרנוב, שם קבע את מקומו באכסניה גדולה, ואז ציזה את משרתו להכריז בכל רחבי העיר כי הדוכס מקרקוב הגיע לכאן, וכי למחר יחלק מתנות לכל עניי העיר, לגויים וליהודים כאחד. בשל כך יבואו כל העניים לקבל את מתנותיהם.

למחרת, בהגיע עניים רבים אל האכסניה, קלטו עיניו של הדוכס את ר' ברוך, מעבידו משכבר הימים, כשהוא עומד בינות לכל העניים, לבוש לבושי סחבות. הוא קרא לו ואמר לו: "לך ועמוד בסוף השורה. כשכל העניים יסיימו לעבור, אזי תעבור אתה". בהגיע תורו של ר' ברוך לקבל את חלקו, הוציא הדוכס מכיסו אדום זהב שלם... ויתן אותו לר' ברוך. לרגע התפלא ר' ברוך מדוע קיבל יותר מאחרים, אבל התבייש לשאול.

בעוד ר' ברוך סב על עקבותיו, התרומם הדוכס ממקומו ואמר לו: "הכנס עימי לחדר הפנימי. רצוני לשוחח עמך". משנכנסו לחדר, פנה הדוכס אליו ישירות: "ספר נא לי כיצד הגעת לשפל מדרגה שזכה, להיות עני המחזור על הפתחים". ור' ברוך סיפר דברים כהווייתו: "שנים רבות הייתי ברום המעלה. פרנסה בשפע היתה לי מבית מזיגה בעיר חממלניק. שם עבד אצלי משרת נוצרי. באחד הימים מכרתי את המשרת לדוכס מהעיר קרקוב. מה עלה בגורלו של אותו משרת אינני יודע, אבל מה עלה בגורלי שלי אני יודע היטב... מאז ירדתי כליל מנכסי, עד שהגעתי להיות עני ואביון המחזור על הפתחים".

מששמע הדוכס כן אמר לר' ברוך: "הבה ואקח אותך עימי לעירי, שם אבנה למענך בית חדש, ולצידו בית מזיגה חדש, אותו תנהל בחינם, מבלי לשלם לי אף לא פרוטה אחת כדמי חכירה. כך תוכל לשוב אט אט למעמדך הראשון ולחזור לימים הטובים שהיו לך. אולם, עד שתסתיים בניית הבית החדש, תמשיך להתגורר בעיר זו, וכאשר תסתיים הבניה אשלח ואביאך אלי". ובאומרו כן, נפרד הדוכס מר' ברוך, לא לפני שהותיר בידו סכום ענק של כסף, כדי שבמשך התקופה, יוכל להתקיים בכבוד.

•••••

לעת עתה המשיך ר' ברוך להתגורר בטרנוב, אבל לפתע פתאום ניתכה על ראשו צרה חדשה. סכום עצום של כסף נגנב מביתו של אחד מעשרי העיר טרנוב. הכל סחו בגניבה

<< המשך בעמוד ד'

אולי תחפוץ לבוא ולהתגורר באחוזתי בקרקוב ותהיה לי לבן? אני מבטיח לך כי לא יחסר לך מאומה, ותקבל ממני את כל צרכיך. גם אמנה אותך כמנהל עבודה על כל אשר לי". ובטרם היה סיפק בפיו של הנער להשיב, נטלו הדוכס בידו, ניגש עימו אל ר' ברוך שישב בחדר פנימי, ושטח בפניו את רצונו. ור' ברוך - כל ברירה שהיא לא היתה לו. עוד באותו יום הועבר המשרת הצעיר מרשותו של ר' ברוך לרשותו של הדוכס, כאשר בגין עיסקה זו קיבל ר' ברוך סכום עצום.

הדוכס וולאדימיר עזב את חממלניק, כשלידו בעגלה יושב 'בנ' החדש. ואולם, לא דוכס מכובד כוולאדימיר יסכים להכניס לביתו 'בן' חדש שאין לו כל ידע והשכלה. בשל כך, כשהגיעו לעיר טרנוב, פנה הדוכס אל המשרת הגוי, ואמר לו כי ייסע לאוניברסיטה כלשהיא, בה יקנה ידע והשכלה. "כמו כן", הוסיף ואמר לו, "משך שלושה חודשים אני יוצא לטייל על פני ארץ עד אשר לקרקוב. במשך כל הזמן הזה תלמד את השפה והחכמה הלטינית על בוריה, כדי שתוכל אכן לשמש אותי כבן. כאשר אשוב מהטיול הממושך, אעבור שוב דרך העיר הזאת טרנוב, ואקח אותך עימי לאחוזתי אשר בקרקוב הגדולה".

ואמנם לאחר שלושה חודשים, כשהגיע הדוכס לטרנוב, גילה כי הצעיר בקי ומלומד ביותר בשפה הלטינית ובחכמות רבות, כך שראוי הוא לבוא עימו כ'בן' לאחוזתו בקרקוב. כשהגיע הדוכס וולאדימיר לביתו, תמנה משרתו ועבדיו על הנער החדש שהביא עמו. אלא, שהדוכס סיפר להם: "נער זה, בן דודי הוא, וכיון שהסתובב באפס מעשה בעיר אחרת - החלטתי להביאו לביתי".

הנער הצעיר התגורר בביתו של הדוכס, כשכל מחסורו עליו. בחלוף ימים קיים הדוכס את הבטחתו, ומינה את הצעיר כממונה על כל אשר לו, עד שהנער נעשה מנהל עבודה באחווה. גם לאחר נישואיו נותר הנער לדור באחווה, וכן הלך והתגדל, עד שביום מן הימים קיבל את מתנת חייו.

הדוכס הזקין, ויחלה את חוליו האחרון ממנו לא קם. קודם מותו קרא למשרתיו ואמר להם: "כיון שנער זה בן משפחתי הוא, מצוה אני כי לאחר מותי הוא יירש אותי, ויתמנה לדוכס על מקומי". ואל הנער פנה ואמר: "מעלתה ואילך יהיה שמך וולאדימיר כשמי, שכן ממשפחת הדוכס אתה...".

•••••

לאחר מותו של הדוכס, נתמנה וולאדימיר הצעיר כדוכס של קרקוב. במשך הימים הבאים העביר במחשבתו את קורות חייו, כיצד זכה להגיע למשרה הרמה אליה הגיע, עד שנזכר במעבדו היהודי ברוך. אותו יהודי שבגיניו זכה לכל הכבוד הזה. בשל כך החליט לנסוע באחד הימים לחממלניק, כדי לבקר את החוכר היהודי ר' ברוך, ולראות מה מעשהו במשך כל השנים

ידין של ר' ברוך היו מלאות עבודה. שמוע שמע, כי בעוד ימים מספר יחלוף מורו ורבו הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא בעל "אור לשמים", דרך עירו חממלניק, וכיון שבכל פעם בה היה רבי מאיר מאפטא חולף בעירו היה מתאכסן בביתו, עמל גם הפעם ר' ברוך למרק את ביתו, ובפרט את החדר המיוחד בו ישהה הרבי בצל קורתו.

לאחר שכל בני העיר עברו לקבל שלום מאת הרבי, נפנה הרה"ק מאפטא אל החדר המיוחד שהוכן לו. אלא, שהחדר היה נעול... המשרת הגוי של רבי ברוך נכנס אל החדר, ונשכב לנוח על... המיטה שיוחדה לרבי מאפטא, ואף גם נעל את החדר מבפנים כדי שמנוחתו לא תופרע. ור' ברוך, בראותו כן, כמעט ונפל תחתיו מתעלף. הוא דפק בידי בחזקה על הדלת, למען ישמע המשרת ויקום ממיטתו כדי לפתוח, כשכל אותה עת עומד הרבי מאפטא לידו, ממתין לפתיחת הדלת. אולם, הגוי ישן חזק כל כך עד שלא שמע מאומה.

רק לאחר שעה ארוכה, שמע המשרת הגוי את הדפיקות העזות על הדלת. הוא התעורר בבהלה, אבל פחד לפתוח את הדלת, שכן פחד שמא בעל הבית יכה אותו מכות נמרצות. ואולם, לבסוף נאלץ לפתוח את הדלת. אז חפץ ר' ברוך להכות את משרתו, שהרי ישן על מיטתו של הרבי... אלא שהרבי עצרו ואמר לו: "ברוך! עזוב את המשרת לנפשו. יודעני בו במשרת זה שהוא יהיה מוכן בעתיד לעמוד תמיד לעזרתך, בכל עת בה תהיה בצרה".

ר' ברוך, סבר וקיבל, הניח את המשרת לנפשו, ונפנה לשרת את הרבי. כעבור מספר ימים, נפרד רבי מאיר מאפטא ממארחו, וכי אז, כשליווה אותו ר' ברוך כברת דרך, חזר הרבי מאפטא בשנית על דבריו, ואמר לר' ברוך: "תתנהג יפה כלפי המשרת שלך, שכן הוא יהיה מוכן בעתיד לעמוד לעזרתך, כשתהיה בצרה". ר' ברוך נצר היטב את הדברים הללו.

•••••

הדוכס וולאדימיר מקרקוב רגיל היה לצאת מעת לעת למסע על פני מדינת פולין. באחת הפעמים חלף במסעו על פני העיר חממלניק, בה התגורר מיודענו ר' ברוך. וכיון שכבר נכנס אליה, החליט לרוות מעט את צמאונו במעט יין משובח. על כן שם פעמיו לעבר ביתו המרווח של ר' ברוך, שם בבית המזיגה הסמוך לביתו, כך אמרו לו, יקבל לשתות כאוות נפשו.

ואכן חיש מהר מזג ר' ברוך כוס יין משובח עתיק יומין בפני הדוכס, כאשר כוס זו גוררת אחריה כוס נוספת וכוס שלישית. משסיים הדוכס לשתות הבחין לפתע בנער המשרת הצעיר. לשאלתו של הדוכס מי הוא, נענה הנער ואמר: "אני משרת כאן בביתו של מעבידי, היהודי ברוך".

הנער הגוי מצא חן בעיניו של הדוכס, והוא אמר לו: "עירי אני, ללא בנים.

אור הישועות

סיפורי ישועות ומופתים מרכיניו

✽ 'דער וואס וועט נאר אנכאפן מיין קלאמקע וועט געהאלפן ווערן' ✽
[מי שרק יגע בידית דלתי יושען]

לתפילת קבלת שבת, אבל לא היה יכול לפצות את פיו בקול נעים, כי קולו ניטל ממנו. במאמצים גדולים סיים את התפילה ללא קול ערב וללא סלסולי חזנות.

החזן קיווה שלאחר מנוחת הלילה יחזור קולו לאיתנו, אולם בתפילת שחרית ראה שמצבו גרוע יותר. וכמו כן אירע לו בתפילות הבאות ובשבתות הבאות.

הבין החזן שזהו עונש על שלא בא לשולחנו הטהור של רבינו, והחליט לנסוע לווילעדניק לבקש את סליחתו של רבינו.

שלושה חדשים ישב החזן בחצרו של רבינו כשהוא ממתין למחילה וסליחה. בתום הימים האלו ציווה עליו רבינו שיחזור לעירו. בהגיע יום השבת כשניגש אל התיבה, נוכח לראות שקולו הערב חזר אליו, ותפילתו ערבה לו ולקהל כמימים ימימה.

פעם שבת רבינו בעיירה זוועיהל, התושבים כיבדוהו בכבוד גדול, וכשערך רבינו את שולחנו הטהור בסעודה שלישית של שבת, באו כל חשובי ונכבדי העיר להסב בשולחנו הטהור, וההמון הסתופף-הצטופף סביב להם.

בהגיע עת הזמירות ציוה רבינו שיתחילו לזמר, והקהל החל קורא מכל עבר: חזן! התחל בזמירות! אבל חזן העיירה איננו, כי לא טרח לבוא כלל אל שולחנו הטהור של רבינו.

מיד כיבדו איש אחר להתחיל בזמירות והניגונים, ורק אחר ההבדלה הגיע החזן הקבוע. רבינו שאל אותו למה לא הגיע לסעודה השלישית. והוא ניסה להתחמק בתירוצים ואמתלאות, אבל כולם לא נתקבלו על לבו של רבינו. למחרת השבת חזר רבינו וויעלדניקה.

בשבת הבאה ניגש החזן הקבוע כדרכו אל התיבה

<< המשך מעמוד ג'

הזאת, בחושבם ידו של מי במעל. עד שאחד האנשים החליט לטפול את האשמה על ראשו של ר' ברוך. "הרי עד לפני כמה חודשים היה האיש עני ואביון, והנה לפתע הוא מפזר כספים וחי בהרחבה גדולה. לבטח ידו במעל! הוא הגנב!", ועד שלא הספיק ר' ברוך להוכיח את חפתו, נאזק באזיקים והושם במעצר מאחורי סורג ובריח.

משנסתיימה בניית הבית החדש, הגיע הדוכס וולאדימיר בעצמו לטרנוב כדי לקחת עמו את ר' ברוך לאחוזתו החדשה. אבל בהגיעו, לא מצא את האיש. לשאלתו היכן האיש ברוך שהתגורר כאן? נענה: "גנבה גדולה אירעה כאן, וידו של ברוך היתה במעל. בדיק באותה תקופה הפסיק לפתע להיות עני... והחל להתנהג ביד רחבה. בוודאי הוא הגנב, ובשל כך הושם בבית המעצר. ממתין הוא למשפטו".

אלא שהדוכס ידע היטב כיצד הפסיק ר' ברוך לפתע להיות עני... הוא ביקש להופיע בבית המשפט, כאשר תקינים הדיון, אשר הוקדם לבקשתו. ואז אמר: "דעו לכם! אני מכיר היטב את האיש ברוך, עליו העלילו שהוא הגנב. יודע אני היטב מנין הגיע אליו אותו כסף. איש ישר

ונאמן הוא ולא יהין לנגוע במעות שאינם שלו. דורש אני בתוקף מעמדי, כדוכס של העיר קרקוב הגדולה, לשחרר חיש מהר את האיש ממעצרו!"
כשנשתחרר ר' ברוך, נטלו הדוכס אותו ואת בני ביתו, ויסעו יחדיו במרכבתו של הדוכס לעיר קרקוב. שם, התיישב ר' ברוך ובני משפחתו באחוזה החדשה אשר הדוכס בנה עבורו, ואט אט החלה קרנו לעלות מעלה מעלה, עד שלא חלפו חודשים רבים ור' ברוך החל להתעשר, בחזרו למעמדו הראשון, וילך הלך וגדל עד כי גדל מאד.

כל אותה עת, בה התגדל ר' ברוך הלך וגדל בעשירותו, לא יכל לירד לסוף דעתו של הדוכס: 'מדוע הדוכס כל כך מחבב אותי? מה מצא בי הדוכס שהוא כה דואג ליי? וכי חסרים עניים ואביונים בארץ? מדוע הסיפור שלי כה נגע ללבו? לא רק שהוא החליט להוציא אותי מן המעצר, אלא שגם בנה עבורי בית מיוחד, ואף בית מוזיגה כדי שתהיה לי פרנסה ברווח. על מה ולמה?'. הוא חשב וחשב אבל לא הצליח לירד לשורשם של דברים.

.....

חלפו חודשים מספר, ואז, מצא לו הדוכס שעת כושר לגלות את לבו בפני ר' ברוך. הוא

קרא לו החדרה, בשעה שאיש לא עמד מעליו ואז אמר לו: "ברוך היקר! אמנם אתה לא הכרת אותי, שכן מאז הייתי צעיר כבר השתניתי. אבל אני הכרתיך. כאשר ראיתי אותך בין העניים בעיר טרנוב הכרתיך מיד. אני הוא הנער המשרת שלך... מכרת אותי לדוכס וולאדימיר, בביתו התגדלתי, וכאשר הוא מת ירשתי את מקומו, והנה אני הדוכס.

"**בוודאי** זוכר אתה את מה שאמר לך הצדיק שהתאכסן אצלך? 'עזוב את המשרת לנפשו. תתנהג עמו יפה, שכן הוא יהיה מוכן בעתיד לעמוד תמיד לעזרתך, בכל עת בה תהיה בצרה'. משום כן סיפורך נגע ללבי. הצלתיך מאותה גניבה, ומעל הכל עמדתי לימינך כדי להעמידך שוב על דרך המלך, שכן בכך ראיתי זכות להשיב לך כגמולך הטוב על כל הטובה אשר עשית עמדי, ולעמוד לעזרתך".

שמחה רבה הציפה את ר' ברוך, בראותו והבינו את כל השתלשלות הדברים, הכיצד דברי הרה"ק רבי מאיר מאפטא התקיימו, וכי העבד והמשרת הקטן, עמד לימינו בעת צרתו להשיב לו טובה תחת טובה.

(מאורות החסידות)

מי שיש באמתחתו דברי תורה, סיפורים או עובדות מרכיניו הק', נשמח אם ישלחם אלינו 0527173945@gmail.com